

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Timofti Vladimir,

Judecători - Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena, Guzun Ion,

juducând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către reprezentantul legal al părții vătămate Cîrlan Snejana și de către avocatul Lupacescu Veaceslav în numele inculpatului Budeci Mihail, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 august 2020, în cauza penală în privința lui

Budeci Mihail xxxx xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.07.2020 – 03.07.2020;

Instanța de apel: 20.11.2019 – 13.08.2020;

Instanța de recurs: 09.11.2020 – 13.04.2021.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 03 iulie 2020, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Budeci Mihail a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe termen 2 ani.

În baza art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

A fost dispusă încasarea de la Budeci Mihail în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 320 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Budeci Mihail în perioada de timp cuprinsă între anul 2019 – februarie 2020 data și ora nefiind stabilite de către organul de urmărire penală, aflându-se în xxxx, urmărind scopul întreținerii raporturilor sexuale, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, dându-și

seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, știind cu certitudine că, xxxx, născută la xxxx, nu a împlinit vârsta de 16 ani, cu consimțământul acesteia, în lipsa căror-va constrângeri, a întreținut cu ultima mai multe rapoarte sexuale.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, solicitând casarea parțială a acesteia în partea individualizării pedepsei, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Budeci Mihail să-i fie stabilită pedeapsa în baza art.174 alin.(1) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cererii acuzatorul de stat a indicat că pedeapsa stabilită inculpatului este prea blândă. Instanța de judecată la aplicarea pedepsei a ignorat toate criteriile de individualizare a pedepsei stabilite de legislația penală și anume gravitatea infracțiunii, persoana celui vinovat și circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea.

Apelantul a invocat că pedeapsa stabilită lui Budeci Mihail cu suspendarea condiționată a executării pedepsei este vădit neproportională faptei comise de către inculpat și urmările produse, cu abateri de la criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art.75 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 august 2020, apelul declarat de către procuror a fost admis, casată parțial sentința în latura pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care s-a exclus prevederile art.90 Cod penal în privința inculpatului Budeci Mihail.

Budeci Mihail a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În rest sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, precum și în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Budeci Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal.

Cu privire la legalitatea pedepsei, instanța de apel a menționat că aceasta este una prea blândă. Astfel, a notat că instanța de fond, deși a luat în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana celui vinovat și circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, eronat a considerat că corectarea inculpatului este posibilă fără izolare de societate, aplicându-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 2 ani.

Prin urmare, instanța de apel a reținut argumentele acuzatorului de stat precum că pedeapsa cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, este neproportională consecințelor faptei comise, nu își va atinge scopul de corectare a condamnatului și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și din partea altor persoane.

Instanța de apel a notat că infracțiunea săvârșită de inculpat, conform art.16 alin.(4) Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor grave, în privința inculpatului nu s-au stabilit circumstanțe agravante, fiind stabilite circumstanțele atenuante, precum vârsta preponderent tânără și căința sinceră.

A notat instanța de apel că un rol primordial în aprecierea stabilirii și aplicării pedepsei, îl are pericolul social al faptei, sens în care valorile ocrotite de legea penală prin incriminarea faptelor trebuie evidențiate atât pentru restabilirea ordinii de drept, cât și pentru reeducarea vinovatului. Astfel, ținând cont de prevederile art.7, 61, 75-78 Cod penal, care stipulează expres că, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, instanța de apel a conchis că, scopul pedepsei penale în privința inculpatului Budeci Mihail va fi atins doar prin aplicarea în privința acestuia a unei pedepse cu închisoarea în limitele prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal, prin prisma prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a reiterat că modalitatea de executare a pedepsei penale stabilită de instanța de fond inculpatului este una în dezacord cu principiul proporționalității și anume că infracțiunea se atribuie la categoria infracțiunilor grave, care în opinia instanței de apel duc la imposibilitatea stabilirii pedepsei cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, care este prea blândă și nu va fi suficientă pentru corectarea inculpatului și nici pentru prevenirea de noi infracțiuni.

Astfel, instanța de apel a reținut că în privința lui Budeci Mihail, în baza art.174 alin.(1) Cod penal, urmează a fi stabilită pedeapsa cu închisoare, cu excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Reprezentantul legal al părții vătămate Cîrlan Snejana care, invocând dezacordul cu soluția adoptată de instanța de apel în partea stabilirii pedepsei în privința inculpatului, solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței primei instanțe.

În argumentarea recursului, a invocat că instanța de apel a luat poziția acuzării, care în apelul declarat nici nu a prezentat careva probe pertinente și concrete în argumentarea opiniei sale.

Astfel, consideră că decizia instanței de apel cu privire la agravarea pedepsei în privința inculpatului este una neîntemeiată din punct de vedere al principiului de individualizare a pedepsei penale, este contrară principiului umanismului legii penale, nefiind luate în calcul toate circumstanțele atenuante, care au fost stabilite atât de prima instanță, cât și de instanța de apel, personalitatea absolut pozitivă a condamnatului, căința sinceră și vârsta preponderent tânără a acestuia.

5.2. Avocatul Lupacescu Veaceslav în numele inculpatului, invocând drept temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct. 16) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel în latura pedepsei, cu menținerea sentinței primei instanțe.

În argumentarea recursului menționează, că instanța de apel a individualizat greșit pedeapsa stabilită inculpatului în partea excluderii suspendării condiționate a executării acesteia, or, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art.61 și 75, coroborate cu art.90 Cod penal.

Cu toate că instanța de apel nu a constatat existența circumstanțelor agravante, reținând circumstanțele atenuante, precum vârsta preponderent tânără și căința sinceră, a considerat că inculpatului urmează a fi aplicată o pedeapsă fără aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, însă nu a menționat care sunt impedimentele aplicării art.90 Cod penal, în privința inculpatului.

Recurentul menționează că instanța de apel a concluzionat despre excluderea prevederilor art.90 Cod penal, însă fără a motiva soluția, precum și fără a invoca de ce anume pedeapsa închisorii este cea mai adecvată la caz, iar alte pedepse, din cele prevăzute de Codul penal nu sunt aplicabile față de Budeci Mihail sau nu-și vor atinge scopul.

Instanța de apel, deși a făcut referire la prevederile art.61 și 75 Cod penal, în opinia recurentului, nu le-a analizat sau/și aplicat în funcție de circumstanțele atenuante, persoana și caracteristica inculpatului, condițiile de viață ale acestuia și nici măcar nu motivează de ce anume pedeapsa închisorii este una adecvată, care va contribui la corectarea și reeducarea vinovatului.

6. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, solicitând inadmisibilitatea acestora ca fiind vădit neîntemeiate, deoarece instanța de apel, și-a argumentat suficient soluția în sensul pedepsei penale stabilite inculpatului.

6.1. Referință asupra recursului declarat de către avocatul Lupacescu Veaceslav în numele inculpatului, a fost depusă de către reprezentantul legal al părții vătămate Cîrlan Snejana, prin care a pledat pentru admiterea acestuia, cu menținerea sentinței primei instanțe.

7. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din considerentele ce urmează a fi desfășurate în cele ce urmează.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de al admite, cu casarea parțială sau totală a hotărârii atacate, cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, rezultă, că recurenții își exprimă dezacordul său cu pedeapsa stabilită inculpatului Budeci Mihail de către instanța de apel, prin care a fost exclusă aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, care în opinia acestora a fost individualizată contrar prevederilor legale, or, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din materialele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că, prin sentința primei instanțe Budeci Mihail a fost condamnat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod

penal la 2 ani închisoare, iar în baza art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani, iar ulterior, instanța de apel judecând cauza în ordinea procedurii de apel, a admis apelul procurorului și a casat sentința în partea stabilirii pedepsei, pronunțând o hotărâre nouă în această parte, prin care a exclus dispoziția privind aplicarea prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului Budeci Mihail.

Colegul penal lărgit, analizând decizia recurată, constată că instanța de apel la baza soluției sale pune doar faptul că pedeapsa cu suspendarea condiționată a executării pedepsei este neproportională consecințelor faptei comise și prin urmare, nu-și va atinge scopul de corectare a condamnatului, precum și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și din partea altor persoane, invocând totodată și pericolul social al faptei, că infracțiunea comisă de inculpat se atribuie la categoria celor grave.

Prin urmare, se constată că instanța de apel nu a dat o motivare corespunzătoare, prin prisma prevederilor art.art.61, 75 Cod penal, soluției adoptate.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit consideră că, soluția instanței de apel este una superficială or, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

Articolul 75 Cod penal, stipulează criteriile generale de individualizare a pedepsei prin care se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, ținând cont de caracterul excepțional al aplicării pedepsei cu închisoarea în cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, legislatorul a impus instanțelor aplicarea acesteia doar atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

Instanța de judecată poate stabili că scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin executarea efectivă a acesteia, însă în formarea convingerii, instanța de judecată ține cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, inclusiv are în vedere întreaga conduită a condamnatului înainte de săvârșirea faptei, după săvârșirea acesteia, în timpul judecării, precum și alte aspecte ce privesc personalitatea acestuia, bazându-se pe materialele cauzei administrate în cadrul cercetării judecătorești.

Deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu

privire la posibilitatea făptuitorului de a se corecta și reeduca doar prin executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea în acest sens, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei, lucru neefectuat de către instanța de apel.

În același timp, la adoptarea sentinței instanța de fond luând în considerație circumstanțele cauzei, ținând cont de prezența circumstanțelor atenuante și lipsa circumstanțelor agravante, de personalitatea inculpatului, de comportamentul acestuia înainte și după comiterea infracțiunii, cât și în timpul ședințelor de judecată, corect a considerat că restabilirea echității sociale, corectarea și reeducarea inculpatului Budeci Mihail este posibilă și prin suspendarea condiționată a executării pedepsei, stabilind în privința acestuia un termen rezonabil de probațiune de 2 ani, timp în care acesta urma ca prin comportare exemplară și muncă cinstită, să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal lărgit reține că, pedeapsa aplicată lui Budeci Mihail de către prima instanță este una echitabilă, proporțională cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale. Or, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Din examinarea condițiilor în care instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința inculpatului, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facilitate din care instanța de judecată este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde, fiind totodată obligată să indice motivele care au stat la baza aplicării sau neaplicării acestei facilități.

Instanța de recurs, în temeiul celor enunțate mai sus, consideră că prima instanță a realizat o individualizare corectă a pedepsei, atât sub aspectul cuantumului cât și al modalității de executare, în corespundere cu prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal, fiind motivată și aplicată în limitele prevăzute de lege, hotărârea dată fiind legală și întemeiată.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal lărgit consideră că, sunt întemeiate argumentele recurenților cu privire la faptul că, instanța de apel la stabilirea pedepsei inculpatului cu excluderea prevederilor art.90 Cod penal a pronunțat o soluție nemotivată, stabilindu-i o pedeapsă prea aspră în raport cu circumstanțele stabilite în cauză

Acest fapt constituie o eroare de drept prescrisă de pct. 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, instanța de apel incorect individualizând pedeapsa stabilită inculpatului Budeci Mihail.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, temeiul invocat de recurenți, și-a găsit confirmare la judecarea recursurilor, prin urmare, recursurile urmează a fi admise, casând decizia instanței de apel, cu menținerea sentinței adoptate de către prima instanță, în privința inculpatului.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către reprezentantul legal al părții vătămate Cîrlan Snejana și de către avocatul Lupacescu Veaceslav în numele inculpatului Budeci Mihail, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 august 2020, în partea excluderii aplicării art.90 Cod penal, în cauza penală în privința lui *Budeci Mihail xxxx*, menține în această parte sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 03 iulie 2020.

Budeci Mihail xxxx urmează a fi eliberat din instituția penitenciară, dacă în privința acestuia nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa închisorii în baza altor hotărâri judecătorești.

În rest, celelalte dispoziții ale deciziei, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 20 mai 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Guzun Ion